

Politechnika Śląska
Wydział Organizacji i Zarządzania

mgr inż. Marek Staszek

MODEL SYSTEMU ZARZĄDZANIA INNOWACJAMI W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ZORIENTOWANYCH NA ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Praca doktorska

Promotor:

dr hab. Aleksandra Kuzior, prof. PŚ

Politechnika Śląska

Zabrze, wrzesień 2022

STRESZCZENIE

MODEL SYSTEMU ZARZĄDZANIA INNOWACJAMI W PRZEDSIĘBIORSTWACH ZORIENTOWANYCH NA ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

mgr inż. Marek Staszek

Podstawowy problem badawczy podejmowany w rozprawie sprowadza się do pytania o to, jak zarządzać innowacjami w przedsiębiorstwie zorientowanym na zrównoważony rozwój. Odpowiedzią na to pytanie ma być opracowany w ramach dysertacji model. Celem modelu jest zapewnienie wsparcia w podejmowaniu decyzji i rozwiązywaniu problemów związanych z zarządzaniem innowacjami w przedsiębiorstwach, które podejmują wyzwania zrównoważonego rozwoju. Dla rozwiązania problemu badawczego konieczne jest opracowanie odpowiedzi, na wymienione dalej, główne pytania badawcze.

- 1) Jakie czynniki powinny kształtować kulturę organizacyjną w przedsiębiorstwach zorientowanych na zrównoważony rozwój?
- 2) Jakie czynniki powinny kształtować innowacyjność w przedsiębiorstwach zorientowanych na zrównoważony rozwój?
- 3) Jakie powinny być relacje pomiędzy kulturą organizacyjną a innowacyjnością w przedsiębiorstwach zorientowanych na zrównoważony rozwój?
- 4) Jaka powinna być rola menedżera w systemie zarządzania innowacjami przedsiębiorstwa zorientowanego na zrównoważony rozwój?

Ponieważ w zakresie zarządzania innowacjami odpowiedzialnymi, które powinny być generowane w przedsiębiorstwach zorientowanych na zrównoważony rozwój, istnieje luka badawcza, opracowanie odpowiedzi na te pytania stanowi pierwszy cel teoriopoznawczy rozprawy.

Biorąc pod uwagę zidentyfikowane w badaniach uwarunkowania innowacji, przyjęta została następująca główna teza dysertacji: Kultura organizacyjna oparta na wartościach etycznych sprzyja realizacji celów zrównoważonego rozwoju w przedsiębiorstwie, ujmując innowacje jako wartość instrumentalną, służącą nie tylko osiągnięciu celów ekonomicznych, ale również społecznych i środowiskowych. Teza ta odzwierciedla przekonanie o kluczowej roli wartości, leżących u podstaw kultury organizacyjnej, w kształtowaniu kierunków rozwoju przedsiębiorstw.

Opracowanie modelu systemu zarządzania innowacjami wspiera również analiza wyników badań empirycznych, przeprowadzonych wśród przedsiębiorstw zorientowanych na zrównoważony

rozwój. Badania te mają charakter kontekstowy i zdefiniowano dla nich następujące cele badawcze:

- Identyfikacja wartości, na których opiera się kultura organizacyjna w przedsiębiorstwach zorientowanych na zrównoważony rozwój, ich związku z oczekiwaniami interesariuszy oraz ich wpływu na funkcjonowanie organizacji ze szczególnym uwzględnieniem charakteru jej innowacyjności.
- Identyfikacja kluczowych czynników determinujących innowacyjność i jej charakter oraz metod generowania potencjału innowacyjnego, stosowanych w przedsiębiorstwach zorientowanych na zrównoważony rozwój.

Wyniki badań pokazują praktyki polskich przedsiębiorstw zorientowanych na zrównoważony rozwój oraz ich poziom zgodności z założeniami wynikającymi z badań literaturowych, które wyrażone zostały w postaci charakterystyki, stanowiącej profil przedsiębiorstwa zorientowanego na zrównoważony rozwój. Badania empiryczne w zestawieniu z profilem przedsiębiorstwa zorientowanego na zrównoważony rozwój pozwalają na identyfikację luki praktycznej w zakresie zarządzania innowacjami w takich przedsiębiorstwach.

Konceptualizacja modelu wymaga analizy wyników badań literaturowych oraz dyskusji odnośnie do modelowania zjawisk występujących w systemach społecznych, jakimi są przedsiębiorstwa. Konceptualizacja modelu zarządzania innowacjami dla przedsiębiorstw zorientowanych na zrównoważony rozwój to drugi z celów teoriopoznawczych rozprawy.

Celem utylitarnym rozprawy pozostaje stworzenie modelu systemu zarządzania innowacjami, który służy wspieraniu osiągania w przedsiębiorstwie celów zrównoważonego rozwoju.

Rozdział 1. rozprawy stanowi wprowadzenie i obejmuje uzasadnienie tematu, cele rozprawy i tezę główną oraz zakres i metody badań.

W rozdziale 2. zamieszczone są wyniki badań literaturowych dotyczących innowacji. Poza wstępną dyskusją odnośnie do znaczenia terminu innowacja i jego ewolucji obejmuje on zestaw dyskusji, dotyczących koncepcji i pojęć związanych z innowacją w przedsiębiorstwie, takich jak ekosystem innowacji, potencjał innowacji, determinanty innowacyjności oraz dyskusje dotyczące relacji pomiędzy innowacjami a kulturą organizacyjną oraz celami przedsiębiorstw. W ostatnim podrozdziale przedstawiony jest przegląd literatury dotyczącej modeli systemu zarządzania innowacjami oraz dyskusja odnośnie do zastosowania takich modeli do realizacji celów dysertacji.

Rozdział 3. zawiera wyniki badań literaturowych dotyczących znaczenia koncepcji zrównoważonego rozwoju dla przedsiębiorstw. Rozdział ten rozpoczyna się przedstawieniem genezy koncepcji zrównoważonego rozwoju. Następnie przedstawiony jest zestaw dyskusji dotyczących relacji pomiędzy koncepcją zrównoważonego rozwoju a społeczną odpowiedzialnością biznesu. Dyskusje te wprowadzają w świat wartości etycznych i kontynuowane są w kontekście roli wartości w kulturze organizacyjnej przedsiębiorstwa, doprowadzając ten wątek rozprawy do kwestii odpowiedzialnych innowacji. Ostatni podrozdział jest podsumowaniem dyskusji i przedstawia teoretyczny profil przedsiębiorstwa zorientowanego na zrównoważony rozwój.

Rozdział 4. dotyczy przeprowadzonych w ramach rozprawy badań empirycznych. Na początku rozdziału przedstawiony jest zakres badań, ich cele i metody. Następnie opracowany jest model badawczy, hipotezy, pytania i zmienne badawcze. Dalsza część zawiera operacjonalizację zmiennych i projekt narzędzi badawczych w postaci ankiety i kwestionariusza wywiadu. Ostatni podrozdział prezentuje wyniki badań.

Piąty rozdział dysertacji przedstawia propozycję modelu systemu zarządzania innowacjami. Na początku tego rozdziału przedstawiona jest dyskusja na temat przedsiębiorstwa jako systemu społecznego oraz zasad zarządzania systemem społecznym. Z wykorzystaniem aparatu pojęciowego teorii systemów społecznych przeprowadzone zostało modelowanie systemu zarządzania innowacjami w przedsiębiorstwach zorientowanych na zrównoważony rozwój. Następnie opracowany model poddany został analizie, która umożliwiła sformułowanie odpowiedzi na główne pytania badawcze dysertacji. Pokazano również w jaki sposób opracowany model radzi sobie ze zidentyfikowanymi wcześniej w literaturze dylematami odpowiedzialnych innowacji.

Podsumowanie dysertacji zawiera zebraną argumentację tezy głównej, dyskusję wyników badań empirycznych oraz prezentację implikacji zaprojektowanego modelu w postaci praktycznych wskazówek dla menedżerów przedsiębiorstw zorientowanych na zrównoważony rozwój. Na końcu zamieszczono dyskusję odnośnie do ograniczeń przeprowadzonych badań jak również do dalszych perspektyw badań w zakresie odpowiedzialnych innowacji.